

КОМУНІКАЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОЛОГІЧНІ ПОСЛУГИ

Слюсар Л.О., студентка гр.СТ-33

Арестов С.В., к.е.н., доц.

Одеський державний екологічний університет, Україна

Використання проектного методу для впровадження інвестицій в екологічні послуги передбачає підвищення рівня інтенсивності взаємодії його суб'єктів. Забезпечення підходів до ефективного організаційного методів та підходів екологічного менеджменту, що включає інвестування в екологічні послуги, залучення інвестицій в кризові екологічні системи передбачає підвищення відповідальності за прийняття рішення і перехід від директивно-командного управління ресурсовикористанням до ринкових механізмів, що передбачають наявність інструментів конкуренції, переконання, попиту і пропозиції екологічних послуг.

Для запровадження ефективною реалізації екологічно чистих товарів підприємству необхідно здійснити комплекс заходів, які забезпечують фізичний розподіл товарів на ринку, активно впливати на цінову політику, рекламу, а також додати сервісне обслуговування товарів перед реалізацією та після реалізації. На цей комплекс маркетингових комунікацій відводиться значний обсяг цілеспрямованих маркетингових дій з формування попиту і стимулювання збуту як самого підприємства, так і його торгових агентів та інших комерційних посередників.

Організація комунікацій є основою екологічного управління та маркетингу. Система маркетингових екологічних комунікацій (СМЕК) не відрізняється від традиційної системи маркетингової комунікації, тобто системи, яка охоплює будь-яку діяльність підприємства, спрямовану на інформування, переконання і нагадування споживачам про свої товари, стимулювання їх збуту і створення позитивного іміджу підприємства в очах громадськості. Основними елементами екокомунікації є реклама, зв'язки з громадськістю, стимулювання збуту та персональний продаж. Кожна складова СМЕК має свої особливості, специфічні заходи і прийоми, але всі вони взаємопов'язані і доповнюють одна одну, утворюючи єдиний комплекс.

Основними завданнями екокомунікацій є: формування попиту на екологічно чисту продукцію; стимулювання збуту екологічно чистої (зеленої) продукції; інформування споживачів про фірму та її товари (послуги); формування позитивного іміджу фірми, як такої, що доброзичливо ставиться до навколишнього середовища; мотивація

споживачів, актуалізація їх потреб і формування акту купівлі продукції, яка відповідає екологічним стандартам; формування відданості екологічним знакам і маркам.

Для ієрархічної схеми найбільш важлива чистота каналу зв'язку, оскільки в ній повідомлення, якщо досягне одержувача, завжди буде виконано. За демократичною схемою сутність справи полягає у наявності права вибору у одержувача: виконувати чи ні надійшло повідомлення. Це пов'язано з ще однією відмінністю: у рамках ієрархічної комунікації перед нами зчіпка "керівник — підлеглий", у підлеглого немає іншого вибору, окрім послуху. У демократичній схемі ми маємо справу з вільною людиною. Інноваційні та інерційні комунікації пов'язані відповідно із ставленням до минулого/майбутнього, досвіду та новизні та ін. Важливими функціями ЕЕ комунікації також є адресність, зміст і предмет.

Для проведення економічного аналізу екологічних послуг, пов'язаних з водою правилами рекомендується: після визначення екологічних послуг, які можуть дозволити вирішити існуючі або майбутні проблеми, пов'язані з водокористуванням; наступний крок полягає у кількісному визначенні цінності зміни певних таким чином екологічних послуг, тобто у зважуванні сукупних чистих вигод, зумовлених реалізацією конкретних сценаріїв (наприклад, переведення сільськогосподарських угідь під пасовища або залісення).

Цінність багатьох послуг, пов'язаних з водою, часто можна визначити тільки за допомогою непрямих методів оцінки, оскільки вони не є об'єктом збуту на фактичних ринках.

Зіставлення чистого прибутку, пов'язаного з збереженням існуючого положення, з чистими вигодами, пов'язаними з реалізацією альтернативних сценаріїв використання екосистем, забезпечує основу, яка дозволяє прийняти рішення щодо доцільності здійснення будь-яких сценаріїв. Як правило, таке рішення необхідно приймати в тому випадку, коли зміна чистих вигід, визначених з урахуванням принципу обережності, носить позитивний і досить масштабний характер.

Важливо визначити, хто отримає вигоду від зміни екологічних послуг і хто буде нести витрати, яким чином будуть розподілятися витрати і вигоди між різними зацікавленими сторонами (стейкхолдерами, беніфіціаріями), які користуються різними екологічними послугами. Це дозволить в той же час вирішити питання фінансування екосистемних проектів і визначити необхідність виплати компенсації тим групам, у яких доступ до природних ресурсів або екологічних послуг, пов'язаних з водою, буде обмежений.

Процес прийняття рішень не носить лінійного характеру в силу взаємозв'язку між основними питаннями (В якості прикладу можна послатися на мобілізацію політичної підтримки і виявлення покупців екологічних послуг.) Крім того, деякі питання, які належить вирішити на

ранньому етапі, знову виникнуть на заключних етапах. Ключовим етапом комунікації є оцінка екологічних послуг і аналіз попиту та формування організаційних рамок інвестування та продажу екологічних послуг.

Фінансові механізми інвестицій в екологічні послуги включають прямі компенсації, створення інвестиційних фондів.

Фінансовим механізмом, найчастіше використовується стосовно до систем екологічних послуг (ЕП), є пряма компенсація продавцям (тобто постачальникам екологічних послуг). У більшості випадків ставка компенсації (або розмір стимулу) встановлюється і визначається для даної конкретної форми землекористування або практики управління, яка дозволяє надавати необхідну екологічну послугу, в розрахунку на гектар (наприклад, в дол. США за га). Схема інвестиції в ЕП може передбачати різні ставки за різні види землекористування або практики управління, які, за оцінками, забезпечують різний рівень екологічних послуг.

Наочним прикладом державної платіжної схеми є програма управління нью-йоркським вододілом Катскилл. Вододіли Катскилл і Делавер є джерелом 90% води, споживаної містом Нью-Йорком. У зв'язку з погіршенням якості води в 90-х роках Агентство з охорони навколишнього середовища (АООС) США ввело вимога про фільтрації всіх поверхневих вод, якщо не вдасться забезпечити постачання чистою водою природним чином. Було підраховано, що будівництво фільтрувальної станції обійдеться у 6-8 млрд. дол.США, а щорічні витрати на експлуатацію складуть від 300 до 500 млн. дол. США. Замість будівництва фільтрувальної станції міська влада вирішили інвестувати 1,5 млрд. дол. США протягом 10 років в програму управління вододілом, поклавши цю функцію на некомерційну організацію "Катскилл уотершед корпорейшн". Суть програми полягає у вдосконаленні практики землекористування та лісокористування з метою скорочення масштабів забруднення води. Була прийнята схема ПЕУ, кошти на яку були виділені владою міста Нью-Йорка, штату Нью-Йорк і федеральним урядом. На даному етапі ця схема фінансується за рахунок надходжень від податку, що стягується із споживачів води в Нью-Йорку.

В Швейцарії опади дають питну воду на суму приблизно в 3500 євро на гектар сільськогосподарських угідь. Оскільки основним джерелом забруднення ґрунтових вод нітратами є інтенсивні методи ведення сільського господарства, не адаптовані до місцевих умов, жорстке законодавство щодо охорони водних ресурсів та сільськогосподарського виробництва, потрібно доповнити іншими заходами, включаючи добровільні програми сприяння використанню екстенсивних сільськогосподарських методів.

Ухвалення схеми інвестування було покликане змінити практику землекористування в США, з тим щоб скоротити забруднення ґрунтових вод нітратами, причому акцент був зроблений на ґрунтових водах,

використовуваних для виробництва питної води. Відповідно до статті 62а Федерального закону США про охорону водних ресурсів фермерам, які беруть участь у здійсненні скоординованого проекту щодо скорочення забруднення нітратами води на території, що живить свердловини для питної води, виплачується компенсація за додаткові витрати, пов'язані із здійсненням на договірній основі встановлених заходів з охорони водних ресурсів, що виходять за рамки нормативних вимог і оптимальної сільськогосподарської практики і достатніх для зменшення рівня вмісту нітратів нижче значення 25 мг/л.

Загальна сільськогосподарська політика ЄС та агроекологічні заходи (АЕМ) передбачають стимули для фермерів, сприяючі підтримці та поліпшенню екологічного стану їх сільськогосподарських угідь. Фермери отримують плату в обмін на продукцію, що постачається послугою. Вони підписують договір з державною (керуючою) установою і отримують відшкодування за додаткові витрати, пов'язані з виконанням таких зобов'язань, і за втрату доходу внаслідок, наприклад, скорочення виробництва. При цьому переслідується двояка мета – знизити екологічні ризики і зберегти природу і окультурені ландшафти. АЕМ виходять за рамки звичайної оптимальної сільськогосподарської практики (встановлені законом правила і природоохоронні норми, яких зобов'язаний дотримуватися кожен фермер у повсякденній практиці, зведені воедино в "регіональні" кодекси, які подаються державами-учасниками на схвалення комісії).

Особливістю механізмів інвестування в екологічні послуги є високий рівень взаємодії його учасників. Такі підходи вимагають високу компліментарність і є складними для впровадження в українських умовах конфліктного ресурсокористування. Тим більше для їх впровадження важливо використовувати підходи економіко-екологічних комунікацій, які слід формувати в Україні як один з елементів громадянського суспільства.

Література

1. Європейський союз – Україна. Представництво ЄК в Україні, Молдові та Білорусі. — К., 2005. — 12 с.
2. Буркинський Б.В., Ковалев В.Г., Ковалева Н.Г., Колонтай С.Н., Павленко Е. П., Розмарина А.Л., Степанов В.Н. Инвестирование природоохранной деятельности. — Одесса: Институт проблем рынка и экономико-экологических исследований НАН Украины, 2002. — 224 с.
3. Андреева Н.Н., Харичков С.К. Экологизированные инвестиции в системе обеспечения ресурсно-экологической безопасности, — Одесса: ИПРЭИ НАН Украины, 2000. — 196 с.
4. Актуальные проблемы устойчивого развития / Абруджи М.З., Акимов В.А. и др. НТУУ «Киевский политехнический институт»; под общей ред. Недин И.В., Сухин Е.Н., — К.: Общество «Знание» Украины, 2003. — 430 с.